

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 12/2013

17.9.2013

GRUNDER FÖR BEREDNINGEN AV BUDGETEN 2014

Det ekonomiska nuläget

Församlingarnas ekonomi försämrades år 2012. Skatteinkomsterna minskade med 2,8 procent. Redovisningarna av kyrkoskatt ökade visserligen med 0,8 procent, men redovisningarna av samfundsskatt minskade med 26,1 procent. Verksamhetsbidraget ökade med 0,5 procent men antalet investeringar minskade. Antalet församlingar med negativt årsbidrag och negativt resultat för verksamhetsperioden ökade.

Skatteredovisningarna för år 2013 ökade fram till slutet av augusti med 1,3 procent jämfört med motsvarande tidpunkt i fjol.

Redovisningarna av kyrkoskatt ökade med 0,9 procent fram till slutet av augusti. Till följd av att kyrkoskatteandelarna har ändrats ger en jämförelse med år 2012 inte en korrekt bild av redovisningarnas utveckling. År 2012 minskades andelen med nästan 3 procent i december. Därför är redovisningarna under årets början inte jämförbara årsvis. I augusti i år gjordes dessutom en justering uppåt av andelen för skatteåret 2012, och till församlingarna redovisades 14 miljoner euro av kyrkoskatten för skatteåret 2012.

Debiteringsredovisningen uppskattas ligga på en högre nivå än vanligt, cirka 90 miljoner euro. För ett år sedan var beloppet 101 miljoner euro. Förhandsuppgifter om debiteringsredovisningarna per församling finns på webben på Tjänster för skattetagare under punkten Statistiker. Till följd av kontrollredovisningen i augusti och eftersom debiteringsredovisningen var av normal storlek förväntas redovisningarna av kyrkoskatt öka med cirka 4 procent jämfört med året innan.

Under 2013 har redovisningarna av **samfundsskatt** ökat trots att skattesatsen sänkts. Ökningen var 6,1 procent fram till slutet av augusti. Om redovisningarna under slutet av året följer den normala utvecklingen kommer redovisningarna under hela året att öka med nästan 4 procent. För ett år sedan minskade redovisningarna till följd av en exceptionellt stor återbetalning av skatt, vilken berodde på förhindrandet av dubbel beskattning. Församlingarnas andel av samfundsskatten var 2,3 procent år 2012 och år 2013 är den 2,35 procent. Produktionen inom samhällsekonomin minskade i juni med 0,1 procent och jämfört med föregående år var minskningen 1,6 procent. Produktionen har minskat under de senaste två åren.

Konjunkturprognoser för år 2014

Ekonomi är nu i en recession eller uppvisar högst nolltillväxt. Enligt finansministeriets prognos kommer Finlands bruttonationalprodukt i år att minska med 0,5 procent. Att man för ett år sedan förutspådde en tillväxt på 1,6 procent vittnar om hur osäker ekonomin är och hur svårt det är att göra upp prognoser. Nästa år förväntas ekonomin återhämta sig något och tillväxten vara drygt en procent. Inflationen fortsätter på en låg nivå och är under två procent. Enligt Statistikcentralen var arbetslöshetsnivån i juli 6,6 procent och på väg att minska. Om säsongsvariationen beaktas var trenden för arbetslösheten 7,7 procent. Nästa år förväntas arbetslösheten öka till drygt 8 procent.

När ekonomin är i recession eller tillväxten även i bästa fall är obetydlig har de lokala förhållandena stor betydelse i bedömningen av den ekonomiska utvecklingen i församlingarna. Församlingarna bör sträva efter att

så noggrant som möjligt följa sysselsättningsutvecklingen och företagens verksamhetsförutsättningar på orten. Bägge påverkar direkt skatteinkomsterna.

En tabell över de offentliga konjunkturprognoserna finns på **Sacrista** (Ekonomi och förvaltning > Församlingsekonomi > Ekonomiska prognoser). Prognoserna i tabellen kan användas för att bedöma den övergripande ekonomiska utvecklingen.

Kyrkoskatt och medlemsantalets utveckling

Medlemsantalets utveckling har en direkt inverkan på kyrkoskatten. Å andra sidan påverkar de ungas utträde inte direkt skatteinkomsterna eftersom de bland annat till följd av studier ännu inte har avlönat arbete. En aspekt av noggrann ekonomisk planering är att känna till församlingsmedlemmarnas skattebetalningsförmåga.

Bedömningen sker enklast genom att utreda hur stor del av medlemmarna som är i arbetsför ålder. Därefter är det bra att utreda hur många under 30-åringar det finns bland medlemmarna samt andelens utveckling. På så sätt kan man förutse utvecklingen av kyrkoskatten om cirka fem år. Enligt statistiken är det i huvudsak ungdomar och unga vuxna som utträder ur kyrkan. I Skattetagarnas webbtjänst publiceras kommunspecifik statistik över inkomstutvecklingen som det lönar sig att utnyttja då man bedömer utvecklingen av församlingens kyrkoskatt (se <http://veronsaajat.vero.fi/sve-fi/statistiker/>).

Redovisningarna av kyrkoskatt påverkas för det första av redovisningarna av förskotts innehållningar och för det andra av storleken på den andel som fastställts enligt den senaste fastställda beskattningen och uppgifterna om medlemsantal. Redovisningarnas andel avgör hur stor summa av de förskotts innehållningar som arbetsgivarna betalat som redovisas vidare till olika skattetagare. I varje skatteredovisning redovisas också skatteinkomster som influtit under tidigare skatteår. Av denna orsak visar den kyrkoskatt som redovisats under skatteåret aldrig det korrekta beloppet av skatteinkomsterna för ifrågavarande år. Vid bedömning av utvecklingen av skatteintäkterna bör man alltid se på den slutförda beskattningen och de redovisade skatterna för tidigare skatteår.

Kommunalskatten uppskattas öka med cirka 0,6 procent år 2014. Skillnaden i ökningen av redovisningarna av kyrko- och kommunalskatt har under de senaste åren varit cirka 2 procent till kommunernas fördel. Med hänsyn till detta kan redovisningarna av kyrkoskatt förväntas minska med cirka 1,5 procent år 2014.

Kommunförbundet utarbetar kommunspecifika prognosramar för skatteinkomsterna, med hjälp av vilka kommunerna förutspår kommunalskattens utveckling. Samma prognosramar kan även användas i bedömningen av kyrkoskattens utveckling. Den egna kommunens prognosramar för skatteinkomsterna kan beställas från Kommunförbundet av Jukka Hakola (jukka.hakola@kommunforbundet.fi) eller av statistiksekreterare Maija Ylönen (majja.ylonen@kommunforbundet.fi). Priset är 186 euro/år. Beställningen innehåller prognosramarna gjorda i månadskiftet april-maj samt två uppdateringar på hösten.

Samfundsskatt

Samfundsskattesatsen sjunker till 20 procent i början av år 2014. I regeringens budgetproposition den 29 augusti 2013 nämns att hela bortfallet av skatteintäkter drabbar statens utdelning eftersom kommunerna och församlingarna kompenseras för bortfallet genom att deras andel av samfundsskatten höjs och statens utdelning sänks i motsvarande grad. Ändringarna i lagen om skatteredovisning görs under hösten och utdelningens slutgiltiga belopp klarnar eventuellt först i december. Beloppet av redovisningarna av samfundsskatt förväntas förbli på nuvarande nivå. Förändringar i de ekonomiska konjunkturerna påverkar omedelbart också beloppet av redovisningar av samfundsskatt. Enligt Kommunförbundets prognos kommer samfundsskatten att öka med nästan 6 procent under 2014. Eftersom den andel av samfundsskatteintäkterna som går till kommunerna respektive församlingarna huvudsakligen utvecklas i samma proportion kan Kommunförbundets prognos användas även för församlingarna.

Pensionsavgifter

För två år sedan höjdes den lönebaserade pensionsavgiften till 28 procent. Förslaget är att avgiften förblir oförändrad även år 2014.

En ny pensionsavgift baserad på kyrkoskatten började tas ut från och med början av år 2013. Kyrkomötet fastställde avgiften till 1,2 procent. Pensionsavgiften föreslås förbli oförändrad och det finns inga planer på att höja den.

Kyrkomötet beslutar i november slutgiltigt om de båda avgifterna som utökar pensionsfonden.

Personalkostnader

Personalkostnaderna består av löner, obligatoriska lönebikostnader och frivilliga personalkostnader. Lönesumman ska påläggas följande lönebikostnader: pensionsförsäkringsavgift 28 procent, socialskyddsavgifter 2,12 procent, arbetslöshetsförsäkringsavgift 0,8 procent upp till 1 990 500 euro och 3,2 procent av överstigande del. Grupplivförsäkringen är i genomsnitt 0,08 procent och olycksfallsförsäkringen i genomsnitt 0,7 procent. Närmare uppgifter ska kontrolleras hos försäkringsbolaget. Procenttalen som träder i kraft år 2014 klarnar först vid årets slut och de publiceras i Sacrista under Församlingsekonomi. Lönebikostnaderna uppgår sammanlagt till 31,7–34,1 procent.

Övriga personalkostnader är bland annat kostnader för företagshälsovård, personalmältider, resor samt olika kostnader för rekreation och upprätthållande av arbetsförmågan.

Kyrkans allmänna tjänste- och arbetskollektivavtal 2012–2013 är i kraft till den 31 mars 2014. De centrala arbetsmarknadsorganisationerna har avtalat om de riktlinjer som ska följas när arbetsgivar- och löntagarorganisationerna börjar förhandla om kollektivavtalen för de följande tre åren. Sysselsättnings- och tillväxtavtalet innebär att löntagarna får en löneförhöjning på 20 euro under avtalsperiodens första år och en höjning på 0,4 procent under det andra året. Den första förhöjningen träder i kraft 4 månader efter att avtalet trätt i kraft och den andra 12 månader efter den första förhöjningen. Det tredje året är ett optionsår om vilket förhandlas i juni 2015. En förutsättning för att avtalet ska träda i kraft är att tillräckligt många parter förbinder sig vid avtalet i förhandlingarna på förbunds nivå under de kommande 8 veckorna. Eftersom den första förhöjningen på 20 euro inte träder i kraft förrän den 1 augusti 2014 påverkar den endast obetydligt personalens lönekostnader på årsnivå.

Antalet anställda och personalkostnaderna bör planeras och bedömas långsiktigt. Då har man förberett sig i tid på de direkta effekterna av enskilda lönejusteringar.

Kostnader för fastighetsunderhåll

Kostnaderna för fastighetsunderhållet har stigit med 2,8 procent på ett år (juni 2013). Mest steg kostnaderna för fjärrvärme, 7,9 procent. Särkostnaderna ökade med 5,8 procent, kostnaderna för bruks- och avloppsvatten med 4,8 procent, kostnaderna för underhåll med 0,8 procent, kostnaderna för brukelektricitet med 0,5 procent och materialkostnaderna med 0,4 procent. Kostnaderna för lätt brännolja minskade med 1,9 procent. (Källa: Statistikcentralen)

Kostnaderna för fastighetsunderhållet påverkas förutom av antalet anställda även av kostnader för energi, vatten, avlopp och diverse underhållsservice.

Avgifter till Kyrkans centralfond

Avgiften till Kyrkans centralfond år 2013 är 8,2 procent av den kalkylerade kyrkoskatten. Kyrkomötet beslutar i november om avgiften 2014, varefter Kyrkostyrelsen räknar ut centralfondsavgifterna för varje församling. Avgiftsprocenten föreslås vara densamma som för närvarande.

Församlingens kalkylerade kyrkoskatt beräknas så att kyrkoskatteintäkten för skatteåret 2012 divideras med församlingens inkomstskatteprocent. Preliminära uppgifter om beloppen av församlingarnas kyrkoskatteintäkter för skatteåret 2012 finns på webben på Tjänster för skattetagare under Statistiker i punkten ”Debiterade inkomstskatter, uppgifter för skatteåret 2012, preliminära”. Tabell ”Uppgifter om redovisning enligt debitering i november 2012 för skatteåret 2010 (N181)” spalt D. (Se <http://veronsaajat.vero.fi>)

Annat att beakta

Grunden för ekonomin inom offentliga samfund är ekonomisk balans. I praktiken uppvisar ekonomin alltid antingen ett överskott eller ett underskott, men på lång sikt borde den i genomsnitt vara i balans.

I ekonomiplaneringen ska man beakta församlingens rådande ekonomiska situation – dess överskott eller underskott. Det mest användbara måttet på ekonomisk balans är årsbidraget i förhållande till kommande investeringar och genomsnittliga årliga låneamorteringar. För att kunna bedöma årsbidragets tillräcklighet i en församling bör man göra en kalkyl över kommande grundrenoveringar, nyinvesteringar och låneamorteringar för minst fem år framåt.

I de ekonomiska församlingseenheterna bör man kontrollera om balansräkningen ger korrekt information om tidigare räkenskapsperioders överskott, fonder och avsättningar. Värdet på finansiella värdepapper, kassa och bank samt övrig egendom som lätt kan omsättas i pengar under aktiva i balansräkningen ska överstiga det egna kapitalet, fonder med allmän täckning, överskotten och avsättningarna sammanlagt under passiva. Om dessa belopp är i obalans ska man korrigera saken eller vidta åtgärder för att rätta till situationen.

I de församlingar där budgeten för 2014 hotar uppvisa underskott, eller där årsbidraget inte räcker till för att täcka kommande investeringar och låneamorteringar, ska man göra upp en plan för balansering av ekonomin som sträcker sig över minst tre år.

En församling kan anses befinna sig i en ekonomisk kris om årsbidraget har varit negativt under två år i följd. Situationen försämras betydligt av ett underskott i balansräkningen. Det är också viktigt att se till att de likvida medlen är tillräckliga. Om de likvida medlen räcker till för en kortare tid än 60 dagar bör man fästa uppmärksamhet vid situationen och försöka åtgärda den. Församlingarna har relativt lite främmande kapital, dvs. lån. Det finns dock ett antal församlingar där den relativa skuldsättningen överstiger 50 procent, vilket är gränsvärdet för en kriskommun. Nyckeltalet beskriver lånebeloppets förhållande till verksamhets- och skatteintäkterna. Utvecklingen av nyckeltalet Relativ skuldsättning bör följas upp regelbundet.

Om en församling befinner sig i ekonomisk kris bör åtgärder för balansering av ekonomin vidtas omedelbart. Församlingens ledning (kyrkoherden och ekonomichefen) ska föra en öppen och konstruktiv dialog med såväl de förtroendevalda som de anställda om metoderna för balansering av ekonomin.

För att sanera ekonomin rekommenderas i första hand en minskning av antalet fastigheter och en gallring i driftskostnaderna. Beslut som gäller antalet anställda kommer i andra hand. Alltid när en tjänst eller befattning blir vakant i församlingen rekommenderas att denna situation används för minskning av personalstyrkan. Om dessa åtgärder inte räcker blir man tvungen att permittera personal och som allra sista utväg välja uppsägning. För att minska personalen rekommenderas att församlingen i första hand utnyttjar pensionsavgången.

Att höja kyrkoskatteprocenten är en metod för att stärka församlingens ekonomi. En höjning av skatteprocenten kräver en noggrann analys av de verksamhetsrelaterade och ekonomiska grunderna för höjningen. Grunderna ska med fördel föras fram så öppet som möjligt både för beslutsfattarna och församlingsmedlemmarna för att trygga ett fortsatt medlemskap i församlingen. Inom administrationen är det bra att först fatta beslut om de ekonomiska riktlinjerna och informera om dem. Först därefter presenteras de egentliga förslagen om kyrkoskatten och budgeten. Ju tidigare informationen går ut, desto bättre är möjligheterna att motivera medlemmarna att delta i stödjandet av församlingens ekonomi genom en skattehöjning.

Förfrågningar besvaras av ekonomiplaneringschef Pasi Perander, e-post [fornamn.efternamn\(a\)evl.fi](mailto:fornamn.efternamn(a)evl.fi) eller telefon 09 1802 246.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo

Pirjo Pihlaja

ISSN 1797-0334